02/08/2020

Το “κοινωνικό πρόβλημα” και η χριστιανική αντιμετώπισή του

/ Γνώμες

Ιωάννου Αν. Γκιάφη, Θεολόγου- Πολιτικού Επιστήμονος

Οποιοδήποτε εμπόδιο ή οποιαδήποτε δυσκολία δυσχεραίνει την έκβαση ενός στόχου ή την πραγματοποίηση ενός αποτελέσματος, ορίζεται ως πρόβλημα. Στην κοινωνία μας διαρκώς αναφύονται πλείστα προβλήματα τα οποία διασπούν την ισορροπία του κοινωνικού συνόλου και αποτελούν μια ”τροχοπέδη” στην κοινωνική ευημερία και στην κοινωνική ανάπτυξη. Η ανεργία, η φτώχεια, η πείνα, η υπερκαταναλωτική μανία κ. ά. συγκαταλέγονται μεταξύ των βασικών κοινωνικών προβλημάτων. Και εάν αυτά είναι μια απειλή για τον κοινωνικό ιστό, πόσο μάλλον για τον άνθρωπο! Εξάλλου κάθε κοινωνικό πρόβλημα αντικατοπτρίζει την αδυναμία κάλυψης συγκεκριμένων-ουσιαστικών ανθρωπίνων αναγκών. Η πείνα δεν δείχνει παρά την αδυναμία πλήρωσης της ανάγκης της αυτοσυντήρησης. Η φτώχεια δεν αποτυπώνει παρά την έλλειψη των ανθρωπίνων χρειωδών,

απαραιτήτων για την επιβίωση. Επομένως το κάθε κοινωνικό πρόβλημα συνδέεται άρρηκτα με την ανθρώπινη ύπαρξη.

Ίσως όμως μας γεννιέται ο προβληματισμός: “Και ποιά η θέση της Εκκλησίας γύρω από το κοινωνικό πρόβλημα; Το αντιπαρέρχεται ή μήπως ενδιαφέρεται εμπράκτως για την επίλυσή του;” Η απάντηση αποτυπώνεται ευδιάκριτα στη σημερινή ευαγγελική περικοπή. Το σημερινό θαύμα του Κυρίου μας απαντά στον προβληματισμό μας. Η πρόνοια και συγχρόνως η φιλανθρωπία του Θεανθρώπου για τον όχλο, τους συγκεντρωμένους στην έρημο, είναι η εκ Θεού λύση στο “κοινωνικό πρόβλημα”. Ο Σωτήρας Χριστός αφενός προσφέρει την θεραπεία στους αρρώστους των πιστών ακροατών Του, αφετέρου λίγο αργότερα με θαυματουργικό τρόπο τους ικανοποιεί και την ανάγκη της αυτοσυντήρησης.

Η ώρα είχε περάσει και το πλήθος των ανθρώπων τόσο απορροφημένο ήταν από τα ”θεία λόγια”, που δεν αντιλήφθηκε ότι άρχιζε να σουρουπώνει. Ο δε τόπος ήταν έρημος και δεν υπήρχε δυνατότητα εύρεσης τροφίμων. Τα μόνα που κατείχαν οι μαθητές, ήταν δύο ψάρια και πέντε ψωμιά. Φύσει αδύνατον να τραφούν με αυτά τα αγαθά 5.000 άνδρες, καθώς και οι γυναίκες και τα παιδιά τους (δηλ. 15.000 άνθρωποι και άνω). Ως εκ τούτου οι μαθητές ζητούν από τον Διδάσκαλο να απολύσει το λαό, ώστε να μπορέσει κάπου να βρει τροφή και καταφυγή. Σε αυτό το σημείο επιδρά η λογική τους, χωρίς καν να σκεφθούν πως ανάμεσά τους έχουν τον ”Χορηγό” της ίδιας της ζωής. Όμως, ο Χριστός τους προτρέπει να τους δώσουν να φάνε. Και εδώ θα σημειώσει ο Ευθύμιος Ζιγαβηνός: “Δεν τους λέγει ότι εγώ θα σας θρέψω διότι θα ήταν πομπώδες- εγωιστικό από μέρους του. Αντιθέτως τους παρακινεί να δώσουν από τα υπάρχοντα αγαθά, ώστε προβάλλοντας την απορία της μη ύπαρξης αρκετών αγαθών, εξ ανάγκης να προβεί στο θαύμα.” Δοκιμάζει την πίστη των αποστόλων Του και συνάμα τους προπαρασκευάζει για το θαυματουργικό γεγονός. Ως Θεός γνωρίζει το μελλούμενο, αλλά περιμένει να Του το ζητήσουν. Δεν ήθελε να διαφανεί πως επιτελεί θαύματα προς εντυπωσιασμό. Γι’ αυτό και οι μαθητές γίνονται εν προκειμένω οι διαμεσολαβητές της θαυματουργικής πράξης.

Και το θαύμα γίνεται! Παρότι τα αγαθά δεν επαρκούν, εντούτοις ευλογώντας τα ο Χριστός πολλαπλασιάζονται. Όχι μόνο κατορθώνεται ο χορτασμός τόσων χιλιάδων ανθρώπων, αλλά μένει και περίσσευμα μέσα σε 12 ολόκληρα κοφίνια. Επιβεβαιώνεται ο βιβλικός λόγος: ”οὐ λιμοκτονήσει Κύριος ψυχὴν δικαίαν”(Παροιμ. ι’,3). ”Ο Κύριος δεν αφήνει να πεθάνει απ’ την πείνα, η ψυχή που είναι δίκαιη.” Εκτός από την πνευματική δίψα ο Χριστός τους ικανοποιεί και την σωματική πείνα. Δυστυχώς μέχρι και σήμερα διατυπώνονται απόψεις μακράν της χριστιανικής θεώρησης, όπως του ότι: ”ο Κύριος ενδιαφέρεται μόνο για την ψυχή εκάστου”.

Απεναντίας το σημερινό θαύμα αποδεικνύει την μέριμνά Του και για τις σωματικές ανάγκες. Επίσης τα θαύματά Του σχετίζονται και με την ίαση του σώματος(τυφλούς, χωλούς, παραλυτικούς, κωφούς κ.ά.). Επιπλέον ο ίδιος διαρκώς μέσα από την καθημερινότητά Του προβάλλει την σπουδαιότητα της ανθρώπινης φύσης, όταν συμπεριφέρεται ως άνθρωπος(τρώει, διψάει, κλαίει, πονάει κ.τ.λ.) Ποτέ Του λοιπόν δεν παραθεωρεί το "ναό του Αγίου Πνεύματος", αλλά του δίνει ξεχωριστή υπόσταση και σημασία.

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος ερμηνεύοντας την ευαγγελική περικοπή, θα γράψει πως: "Τους αφήνει να πεινάσουν, προκειμένου να μην θεωρήσουν ότι το θαύμα είναι κατά φαντασία.

Μπορούσε εύκολα να σβήσει την πείνα τους, αλλά δεν θα φανερώνονταν η θεϊκή του δύναμη." Με την υπερβολική πείνα τους, λαμβάνουν στη συνέχεια μεγαλύτερη αίσθηση του θαύματος.

Πείθονται γι' αυτό, όταν από το μηδέν τρέφονται. Για άλλη μια φορά εφαρμόζεται στη πράξη η ευαγγελική ρήση: "τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ"(Λουκ. ιη΄, 27). Διότι: "Μέγας εἰ Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου". Το θαύμα του χορτασμού τόσων ανθρώπων φανερώνει την παντοδυναμία, καθώς και την φιλαλληλία του Θεανθρώπου σε υπερθετικό βαθμό. Εάν λοιπόν ο Αρχηγός και Θεμελιωτής της πίστης μας θαυματουργεί, επιλύοντας το τότε "κοινωνικό πρόβλημα", η Εκκλησία διαφοροποιείται;

Το "κοινωνικό πρόβλημα" είναι μια ισχυρή πρόκληση και για την χριστιανική κοινωνία. Το πρόβλημα της πείνας και της φτώχειας δεν αφήνει αδιάφορη την Εκκλησία. Πρωτίστως εκ της φύσεώς της η Εκκλησία είναι κοινωνική. Δεν αποβλέπει στην ατομική σωτηρία και δικαίωση, όπως οι διάφορες αιρετικές παραφυάδες. Η σωτηρία πραγματώνεται με την ενσωμάτωσή μας στο Κυριακό Σώμα. Η ενότητα στο ναό προσβλέπει και στην ψυχοσωματική πληρότητα. Η καθιέρωση των "Τραπεζών" μετά τις πρωτοχριστιανικές λατρευτικές συνάξεις με πρωτεργάτες τους 7 διακόνους, δείχνει το εκκλησιαστικό μέλημα και για την κάλυψη των σωματικών αναγκών. Δεύτερον, ο Χριστιανισμός ποτέ δεν ξεχώρισε το σώμα από την ψυχή. Η είσοδος στο σώμα του Χριστού νοείται ως ένταξη όλης της ζωής. Τι αδιαλείπτως παρακαλεί ο λειτουργός του Υψίστου; "ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα." Επομένως είναι λανθασμένος ο ισχυρισμός ότι ο Χριστός περιφρονεί τις υλικές ανάγκες.

Έχουμε ποτέ αναρωτηθεί πως η Εκκλησία ενδιαφέρεται για τον "ψυχή τε και σώματι" άνθρωπο; Πόσες δραστηριότητες οργανώνει για την ανακούφιση των απόρων και των πτωχών; Πόσους αλήθεια κάθε ενοριακή κοινότητα μέσω του φιλανθρωπικού της ταμείου βοηθά καθημερινά; Σε πόσες δράσεις της Πολιτείας η

Εκκλησία στέκεται αρωγός, δεικνύοντας εμπράκτως την αγάπη της για το πλησίον; Η Εκκλησία δεν αγωνία μόνο για τα πνευματικά. Αυτό που ζητάει, είναι μια ιεράρχηση στις πολλές μας ανάγκες. Δεν μπορεί ο άλλος να ενδιαφέρεται μόνο για το σώμα και να παραμελεί την ψυχή. Απαιτείται μια σειρά στις απαιτήσεις μας. Ο Κύριος μας πρώτα διδάσκει-τρέφει την ψυχή, και κατόπιν χορταίνει το πλήθος-τρέφει το σώμα. Η σύνδεσή μας με τον Χριστό διώχνει κάθε αγωνία για το ”σήμερα” και μας προσανατολίζει στο ”αιώνιο μέλλον”. Ενώ η αγχώδης μέριμνα για τα πρόσκαιρα, αποκαλύπτει την απουσία της εμπιστοσύνης μας στο θέλημά Του. Άρα, ο χριστιανός οφείλει παντοιοτρόπως να αγωνίζεται για την απόκτηση του ”Άρτου της Ζωής” και όλα τα υπόλοιπα ”χάριτι Αυτού” θα προστεθούν. Μια μόνο ας είναι η προσευχή μας: ”Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον”. Αμήν!